

Miqrant soyqırımı

Rusiyada əcnəbi uşaqların əksəriyyəti aprelin 1-dən məktəbə qəbul üçün tətbiq edilən rus dili imtahanından keçə bilməyib. Cəmi beş ayda qeydiyyat üçün 23,6 min ərizə təqdim edilsə də, yalnız 8 mindən bir qədər çox uşaq imtahana buraxılıb. Bunların yarısı tapşırıqların öhdəsindən gəlməyib. Regionların nümayəndələri bildiriblər ki, uşaqlar rus dilini yetərincə bilməməsi və "məhdud nitq təcrübəsi" səbəbindən çətinlik çəkirək.

Federasiyanın bəzi təsisatlarında əcnəbi məktəblilərin sayı 7-10 dəfə azalıb. Sentyabrin 10-da "Rosobrnadzor" əcnəbi uşaqlar üçün rus dili imtahanının monitorinqinin nəticələrini dərc edib. Söhbət 1 aprel 2025-ci il tarixindən ayrıca qanunla miqrant uşaqların məktəbə qəbulu üçün məcburi şərt kimi tətbiq edilən test imtahanından

Rus dili imtahani tətbiqindən sonra miqrant uşaqların əksəriyyəti təhsil ala bilməyəcək

gedir. İmtahana şifahi və yazılı tapşırıqlar daxildir (birinci sinfə daxil olanlar üçün şifahi test kifayətdir). Test üçün 80 dəqiqə vaxt ayrıılır, prosedur videoya çəkilir, audiodan istifadə etməklə şifahi cavablar qeydə alınır. Uğursuzluq halında, imtahan üç aydan gec olmayaq təkrar verile bilər. Bu müddət ərzində uşaq rus dili üzrə əlavə təlim təklif olunacaq.

Miqrantlar Kremlin hədəfindədir. Əslində bu ölkədə başlanmış kampaniya təkcə miqrantlara qarşı deyil. Şovonist dairələrin mətbəxində hazırlanmış menyüdə milli, dini, irqi ayrı-seçkilik adlı "yemeklər" daha çox üstünlük təşkil edir. Rusiya Ukrayna ilə savaşda ciddi şəkildə kadr pro-

blem yaşıyor. Rus millətindən olan Rusiya vətəndaşlarının əksəriyyəti bu müharibədə iştirak etmir. Daha doğrusu Putin hakimiyyəti ön cəbhəye əsasən başqa millətlərin nümayəndələrini göndərir. Ukrayna ilə savaşda ölenlərin milli tərkibine baxsaq bunu eyani şəkildə sübut etmiş olarıq. Canlı qüvvə çatışmazlığı ilə üzləşən Rusiya bu dəfə miqrantlardan istifadə etmek qərarına gəlib. Bəzi şirnikləndirici yollarla miqrantların bir qismini müharibəyə göndəre bilib. Onlar da peşəkar olmadıqlarından əksəriyyəti elə ilk dəqiqələrdən hədəfə çevriliblər. "Rosobrnadzor"un məlumatına görə, aprel-avqust aylarında 23,6 min əcnəbi uşaqın valideynləri rus məktəblərinə qəbul olmaq üçün sənədlər təqdim ediblər.

İmtahanda iştirak etmək üçün 8223 uşaq (34,8%) icazə alıb. Qalanların valideynləri sənədlərin tam dəstini təqdim etmədilər: bura uşaqın və valideynlərinin Rusiya Federasiyasında qalmasının qanuniliyinin təsdiqi, həmçinin yoluxucu xəsteliklərin olmaması haqqında arayış daxildir.

Sankt-Peterburqdə şəhər təhsil komitəsinin məlumatına görə, 1124 uşaq üçün ərizə verilib, onlardan 145-i natamam sənədlər toplusunu təqdim edib. Daha 35 abituriyent "yalan" məlumat verib. 257 nəfər azyaşlı imtahanından keçə bilməsdir. Belə ki, test imtahanının tətbiqi ilə Sankt-Peterburq məktəblərinə az qala yeddi dəfə az xarici vətəndaş qəbul edilib: keçən il 1,75 min nəfər olub.

mələri olub. Tataristanda aprel-avqust ayları ərzində 219 uşaqdan 44-nün tam sənədləri olmayıb, respublikanın Təhsil Nazirliyi məlumat yayıb. Çox vaxt çatışmayan sənədlər uşaqın ölkədə qanuni olmasını təsdiq edən sənədlər olub. 18 uşaqda sənədlərinde (hansı olduğu göstərilməyib) "yalan" məlumat aşkar edilib.

Qeyd edək ki, bu ilin iyun ayında Rusiya Federasiyası Daxili İşlər Nazirliyinin rəis müavini İgor Zubov Dövlət Dumasında çıxışı zamanı Rusiyada 638 mindən çox əcnəbi uşaqın olduğunu bildirək, onların "əksəriyyətinin" təhsil müəssisələrində oxumasını təklif edib.

Ardı Səh. 6

Miqrant soyqırımı

Əvvəl-i-Səh-5

"Hesab edirəm ki, onların əksəriyyətinin oxumadığı baredə məlumat həqiqətə uyğun deyil".

Prezident yanında İnsan Hüquqları Şurasının (İHŞ) rəhbəri Valeri Fadeyev müsahibəsində bildirib ki, imtahandan keçmeyən ve keçə bilməyen miqrant uşaqların sayından narahatdır. Qeyd edib ki, məktəbə getmeyən əcnəbi yetkinlik yaşına çatmayanların olması özlüyündə uşaq hüquqlarının pozulmasıdır. "Həm Konstitusiyada, həm də Ailə Məcəlləsində nəzərdə tutulub ki, bütün uşaqlar oxumalıdır. Bu isə valideynlərin üzərinə düşür", - o qeyd edib. Valeri Fadeyev xatırladıb ki, övladlarını məktəbə yazdırımayan rusiyalılar valideynlik öhdəliklərini yerinə yetirmədiklərinə görə cəzalandırılırlar (söhbət inzibati Xətalar Məcəlləsinin 5.25-ci maddəsindən gedir, 2 min rubla qədər cərimədir). Bu cür təhləblər əcnəbilərə də qoyulmalıdır, lakin onları təkcə inzibati və cinayət məsuliyyəti ilə deyil, həm də Rusiya Federasiyasından deportasiya ilə hədələmək lazımdır.

qanunvericili-
yini bilmək haqqında sertifikat təqdim
etmək.

Rusiya Federasiyasında qeyri-qanuni yaşıyan əcnəbilərin özlərini leqallaşdırmağı və ya tərk etmeli olduğu müddət başa çatıb. "Rosobrnadzor"un məlumatlarına əsasən belə qənaəət gəlmək olar ki, əcnəbilər hələ də uşaqlarını kütləvi şəkildə təhsil müəssisələrinə yazardırmaqdan imtina etmirlər. Uşaqların əksəriyyəti sənədlərlə bağlı problem ucbatından kurslardan ayrırlırlar. Vəziyyət açınacaqlıdır. Amma yene də ümidi edilir ki, problem tədricən həll edilecək. Valideynlər qanuni olaraq Rusiyada olsalar, tədricən övladları üçün lazım olan sənədlər paketini necə toplamaq lazım olduğunu öyrənəcəklər. Test nəticələrinə gəlince, 2026-ci ildən başlayaraq Rusiya Federasiyasında təhsil sistemi ilə Daxili İşlər Nazirliyi arasında miqrant uşaqlar (və onların ailələri) haqqında avtomatik məlumat mübadiləsi sistemi işə salınacaq; artıq müvafiq qanun qəbul edilib. Məsələ ondadır ki, övladları məktəbə getməyə cəhd etməyən və ya Rusiyada icbari orta təhsili almayan valideynlərlə bağlı gələcək siyaset necə olacaq və belə valideynlərə qarşı hansı sanksiyalar tətbiq olunacaq

Qeyri-qanunilər üçün sentyabrın 11-i gəldi

Prezident Vladimir Putinin fərmanı ilə müəyyən edilmiş miqrantların leqallaşdırılması müddəti sentyabrın 10-da başa çatıb. Bu tarixə qədər Rusiya Federasiyasında qeyri-qanuni yaşıyan əcnəbilər hüquqi statuslarını “tənzimləmək” və ya ölkəni tərk etmək təklif edilib. Daha əvvəl qanunsuz şəxslərin sayını 670 min nəfər hesab edən Rusiya Daxili İşlər Nazirliyi artıq bunu etmeyən əcnəbilər bank kartlarının bloklanması, ölkədən çıxarılması və Rusiyaya girişinə qadağan qoyulacağı ilə nəzarət edilən şəxslərin reyestrinə daxil edilməklə hədələyib. Ekspertlər növbələr və miqrant axını ilə bağlı leqallaşdırma mexanizminin mürəkkəbliyini “ən boldən bac”-la ciymətləndirir.

Prezident Vladimir Putinin 1126 nömrəli “Bəzi kateqoriyalardan olan əcnəbilərin hüquqi statusunun tənzimlənməsi üzrə müvəqqəti tədbirlər haqqında” fermanı 2024-cü ilin dekabrında verilib və 2025-ci il

yanvarın 1-dən qüvvəyə minib. Sənədə əsasən, Rusiya ərazisində qeyri-qanuni olaraq əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər öz hüquqi statuslarını tənzimləməli və ya müəyyən tarixə qədər ölkəni tərk etməlidirlər. Əvvəlcə miqrantlar bunu aprelin 30-na qədər etməli idilər, lakin sonra Vladimir Putin fərmanı sentyabrın 10-dək uzadılb. Özlərini leqallaşdırmaq istəyən əcnəbilərlər bir neçə şərtə əməl etdikdə cərimə olunmaçağı (və ya onlara qarşı digər sanksiyaların tətbiq olunacağı) vəd edilib: biometrik məlumatların təqdim edilməsi, dərman və tələrinə, yoluxucu xəstəliklərə və HIV-ə dair testlərdən keçmək, vergi borclarını və digər icbari ödənişləri ödəmək, rus dilini, tarixini və Rusiya Federasiyasını

yəndəsi İrina Volk bunu edə bilməyən miqrantları sentyabrın 11-dən deportasiya edəcəyini, həmçinin onlara " hüquqlarının məhdudlaşdırılması, o cümlədən gələcəkdə ölkəyə girişü üçün qanunla nəzərdə tutulmuş bütün tədbirləri" (nəzəret olunan şəxslərin reyestrinə əcnəbinin daxil edilməsini nəzərdə tutur) tətbiq edəcəyini vəd edib.

Nəzarət edilən şəxslərin reyestrinin tətbiqini qeyri-qanuni şəxslər üçün leqallaşdırma rejimi ilə eyni vaxtda "migrasiya sahəsində nizam-intizamın son bərqrəar olmasının kimi təqdim olunan sərt tədbir" kimi qiymətləndirir. Migrasiya mərkəzləri və Daxili İşləm Nazirliyi leqallaşdırmaq ümidi ilə çoxlu sayda əcnəbini, xüsusən də reyestr onlarə bank kartlarının bloklanması kimi təsir

etdikdən sonra "nəzarətə almağa" başlayıb. Müraciət edənlərin axını ilə əlaqədar olaraq heç də bütün əcnəbilər prosedurdan keçə bilməyiblər, bu, prezident fərmanının müddətinin sentyabrın 10-dək uzadılmışlığı ilə əlaqədardır. Eyni zamanda, leqallaşmaq üçün miqrantın "yaxşı işəgötürənə" malik olması və inzibati cərimələrin olmasına lazımlığını izah edir, leqallaşmanın çətinliyini "on baldan beş" kimi qiymətləndirir. "Amnistiya faktının özü də alqışlanabilir: müyyəyen sayda insanlar özlərini leqləşdirərək dərhal əmək bazarına daxil olurlar. Lakin növbələr və maddi-texniki problemlər səbəbindən mexanizmdən istifadə etmək istəyənlərin hər biri mümkün deyil.

Altı milyonluq miqrant ordusu

Rusiya iqtisadiyyatının - tikintı, mənşil-kommunal təsərrüfatı, logistika, məişət xidmətləri və çatdırılma kimi - bütöv sektorları, eləcə də öz ölkələrinin iqtisadiyyatı onlarla, işindən asılıdır: miqrantların pul köçürmələri, Mərkəzi Asiya ölkələrinin Ümumi Daxili Mehsulunun əhəmiyyətli hissəsini təşkil edir. Buna baxmayaraq, onlar Rusiyani daim ayri-seçkiliyə məruz qalan ən həssas sosial qruplarından biridir. Bu il isə qeyri-leqlə miqrantların qeydiyyata alma sistemi - "nəzarət olunan şəxslər" reyestri - işə salındı və eger kimse bu reyestre düşsə, dərhəd işindən, universitetdəki yerindən, bankdakı pulundan məhrum ola bilər.

Moskvanın Dmitrovski rayonundakı bəzi ticarət mərkəzlərində lokal miqrasiyə məntəqəsi yerləşir. Burada, adətən, qeydiyyat, miqrasiya qeydiyyatının yenilənməsi və iş üçün icazə məsələləri ilə məşğul olurlar. Moskvanın mərkəzindən 60 kilometr cənub-qərbədə, Saxarovo kimi tanınan çox-funksiyalı Miqrasiya Mərkəzi miqrantlarla tanışdır. Bura, böyük növbələri və "sosial əhəmiyyətli xəstəliklər və infeksiyaları" – İLV (İnsanın İmmunçatışmazlığı Virusu), sifilis və verəmi aşkar etmək üçün qan və sidiklik vermək kimi aşağılayıcı prosedurları ilə tanınır. Orda insanlara qarşı cinayətkarlar kimin davranırlar. Orada şərait dözməzdür. Çöldə yüze yaxın insan növbəyə durur. İcariya isə saatda bir neçə nöfəri buraxırlar.

Qadınlar, uşaqlar, təqaüdçülər... Basabasdır. Hər tərefdə OMON (xüsusi təyinatlı milis dəstəsi) ətrafi mühəsireye alıb. Ve OMON bu insanlarla söyüşlə danışır ve "hey, sən" deyə müraciət edir. İnsanlarla heyvan kimi rəftar edirlər.

Öten il Rusiya İstintaq Komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrikin migrantlar tərəfindən tövədilən ağır cinayətlərin sayının cəmi bir il ərzində 32 faiz xüsusilə ağır cinayətlərin - 26 faiz, ekstremizmlə bağlı cinayətlərin isə 147 faiz artdığını göstərən rəqəmlərə istinad edib. Düzdür, bu məlumatlar Daxili İşlər Nazirliyinin rəsmi statistikasından fərqlənir. DİN qeyd edir ki, eçnəbiler tərəfindən

törədilən hüquqpozmalarının sayı, əksinə, azalıb. Reyestrin yaradıldığı bir ay ərzində ora 685 min əcnəbi daxil edilib. DİN-in məlumatına görə, Rusiyada təxminən 6,2 milyon miqrant yaşayır. Bele çıxır ki, hər 9-cu miqrant "nəzarət olunan şəxs" çevrilib, yəni Rusiyada qeyri-qanuni yaşayır.

Dünyada "qeyri-legal" miqrant daha çok miqrasiya qaydalarını pozaraq hansısa ölkənin ərazisinə daxil olan şəxslərə deyilir. Rusiyada isə əmək miqrasiyasının mənbəyi olan eksər ölkələrlə vizasız rejim olduğuna görə, bu ölkəyə qeyri-qanuni daxil olan insanlar, demək olar ki, yoxdur. "Qeyri-qanuni immiqrantlar" dedikdə, məmurlar qalma şərtlərini pozan şəxsləri nəzərdə tuturlar, məsələn, miqrant təhsil məqsədi ilə ölkəyə daxil olub, lakin icazəsiz işləməyə başlayıbsa və ya yaşayış yeri üzrə qeydiyyatdan keçməyibse, "qeyri-qanuni" sayılır. Rəsmilər hələ de Rusiyadakı miqrantların real sayı ilə bağlı mübahisə edir: məsələn, İstintaq Komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrikin əmindir ki, söhbət 13-14 milyon nəfərdən gedir.

Rusiyada en çok ecnəbi Özəkistandandır. Tacikistan, Qazaxıstan, Çin, Qırğızıstan, Ermənistan, Azərbaycan və Belarusdan da ecnəbilər var. Bəzi ölkələrin bütöv iqtisadiyyatı vətəndaşlarının Rusiyadakı işindən asılıdır. Dünya Bankının hesablamalarına görə, 2024-cü ilde əmək miqrantlarından pul köçürmələri Tacikistan ÜDM-nin 49 faizini, Qırğızıstan ÜDM-nin 18,59 faizni və Özəkistanın ÜDM-nin 14 faizini təşkil edib. Ancaq əmək miqrantları Rusiya iqtisadiyyatında da mühüm rol oynayır. Məsələn, Milli Tədqiqat Universitetinin Ali İqtisadiyyat Məktəbinin hesablamalarına görə, paytaxtda tikinti sektorunda miqrantların payı 50 faizi örür, nəqliyyat, ticarət, mehmanxana və ictimai iaşə sektorunda isə miqrantlar işçilərin təxminən üçdə birini təşkil edir.

Bazar ele qurulub ki, yerli sakinlərlə miqrantlar iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində işlədikləri üçün bir-biri ilə rəqabət aparsınlar. "Moskva miqrantlar tərəfindən tikilir, qorunur və təmizlənir iddiası mübaligə deyil", - deyə araşdırmanın müəllifləri qeyd edirlər ki, miqrasiya siyasetinin sərtləşdirilməsi kadr qıtlığına səbəb ola biler. Reqlistrasiyalar tezyiq, təcrid və repressiya alətləridir. Bu reyestrlərə düşmək ciddi hüquqi nəticələrə səbəb ola biləcək ictimai damğa almaq kimi bir şeydir. Hökumət nizam-intizamın bərpası zərurətinin arxasında gizlənərək qeydiyyat və nəzarət modelindən fəal şəkildə istifadə edir.

V.VOLIYEV